

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
"НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ"**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішенням Вченої ради інституту
від 07 08 2024 р.,
протокол № 89
Голова Вченої ради

Василь ЛУКАЧ

Уведено в дію
наказом директора ВП НУБіП України
"Ніжинський агротехнічний інститут"
від "07" вересня 2024 р. № 89

ПОЛОЖЕННЯ
про порядок та умови здійснення вибору
навчальних дисциплін здобувачами
ВП НУБіП України "Ніжинський агротехнічний інститут"

1. Загальні поняття

1.1. Положення про порядок та умови здійснення вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України "Ніжинський агротехнічний інститут" (далі – Положення) забезпечує реалізацію права на вільний вибір освітніх компонентів здобувачами (далі – здобувачі), передбаченого пунктом 15 частини першої статті 62 Закону України «Про вищу освіту»,

1.2. Даним Положенням визначається процедура формування переліку, вибору та подальшого вивчення здобувачами у Відокремленому підрозділі Національного університету біоресурсів і природокористування України "Ніжинський агротехнічний інститут" (далі – Інститут) вибіркового освітнього компонентів у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом.

2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБОРУ

2.1. Формування вибіркової частини навчального плану

2.1.1. Навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти (далі – навчальний план) – це нормативний документ Інституту, який складається на підставі освітньої програми. Перелік освітніх компонентів навчального плану складається з двох частин: обов'язкової та вибіркової.

Метою формування і в подальшому виконання вибіркової частини навчального плану є індивідуалізація навчання, задоволення освітніх і кваліфікаційних потреб здобувачів, ефективне використання можливостей і традицій Інституту, регіональних потреб тощо.

2.1.2. Обов'язкові компоненти освітньої програми включаються до навчального плану повним переліком та не можуть перевищувати 75 відсотків обсягу (в кредитах ЄКТС) освітньої програми.

Вибіркові компоненти освітньої програми, призначені надавати можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачам вищої освіти, складають не менше 25 відсотків обсягу (в кредитах ЄКТС) освітньої програми програмою (не менше ніж 10 відсотків для спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання), та мають бути виключно навчальними дисциплінами. Здобувач вищої освіти має право обрати навчальні дисципліни самостійно із запропонованого Інститутом переліку вибіркового дисциплін, які відповідають необхідному обсягу кредитів та викладаються у відповідному семестрі.

2.1.3. Вибір здобувачем освітніх компонентів створює умови для досягнення ним таких цілей:

– поглиблення професійних знань в межах обраної освітньої програми та здобуття додаткових спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, у тому числі із здобуттям професійної кваліфікації (якщо таке передбачено освітньою програмою);

– поглиблення знань та здобуття додаткових загальних та спеціальних (фахових) компетентностей в межах споріднених спеціальностей;

– ознайомлення із сучасним рівнем наукових досліджень інших галузей знань, розширення та/або поглиблення знань щодо загальних компетентностей.

2.1.4. У відповідності до сформованих цілей здобувачу пропонується реалізувати свій вибір шляхом:

– вибору дисциплін із переліку курсів з урахуванням власних потреб та інтересів;

– вибору блоку із навчального плану, який включає фахові дисципліни обраної або іншої освітньої програми (спеціалізації, спеціальності), які визначають підготовку здобувача і спрямовані на підготовку конкурентного фахівця. Досягнення передбачених за таким блоком результатів навчання на визначеному рівні може бути підставою для рішення Екзаменаційної комісії про присвоєння професійної (в т.ч. додаткової) кваліфікації;

– комбінації зазначених вище способів.

2.1.5. У межах вільного вибору частини навчального плану, здобувачу можуть зараховуватись кредити і результати навчання, які здобуті у формальній, неформальній та інформальній освіті. Процедура визнання та перезарахування таких результатів навчання визначається Порядком визнання результатів попереднього навчання здобувачів вищої освіти та результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, у ВП НУБіП України "Ніжинський агротехнічний інститут".

2.1.6 Вибіркові навчальні дисципліни можуть вивчатися в інших закладах освіти (зокрема закордонних).

2.2. Формування Переліку вибіркового дисциплін

2.2.1. Вибіркові дисципліни поділяються на:

– вибірково дисципліни за спеціальністю;

– вибірково дисципліни за уподобаннями студентів.

2.2.2. Перелік вибіркового дисциплін за спеціальністю формується кафедрами факультету та становить у студентів бакалаврату з 4-річним терміном навчання (240 кредитів) – не менше 54 кредитів ЄКТС; у студентів магістратури з 1,5-річним терміном навчання (90 кредитів) – не менше 22,5 кредитів ЄКТС.

2.2.3. До 15 січня поточного навчального року на засіданні кафедри обговорюється і затверджується перелік вибіркового дисциплін. Обсяги і зміст дисциплін, які спрямовані на розширення та поглиблення спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, мають враховувати: структурно-логічну схему вивчення обов'язкових дисциплін; кількість кредитів і точок контролю в семестрі, визначених навчальним планом для вибіркової частини конкретної освітньої програми. Рекомендований обсяг 1 однієї вибіркової дисципліни становить 4 кредити. В окремих випадках, а саме: наявність обсягу вибіркової частини навчального плану на один рік, що не є кратним 4, допускається внесення дисциплін обсягом у 3 або 5 кредитів.

Для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти перелік дисциплін для вибору формується з розрахунку початку і завершення їх вивчення в одному навчальному році (наступному після року здійснення вибору).

До переліку вибіркового навчальних дисциплін відповідної освітньої програми не можуть пропонуватись дисципліни, що аналогічні за змістом з обов'язковими навчальними дисциплінами.

Дисципліни, які вивчались здобувачами під час навчання за освітнім рівнем бакалавра, не можуть обиратись здобувачами освітнього ступеня магістра однойменної спеціальності.

Перелік вибіркового дисциплін за уподобаннями студентів (загальноінститутський каталог) формується навчально-методичним відділом за поданням факультетів і становить 6 кредитів ЄКТС (дві дисципліни по 3 кредити ЄКТС кожна).

2.2.4. Основними критеріями забезпечення кафедри, що спроможна реалізувати високу якість викладання вибіркової дисципліни, є кадрове забезпечення (практичний досвід роботи в галузі, досвід викладання дисципліни, особистий рейтинг викладача); навчально-методичне забезпечення (електронний навчальний курс, наявні підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації); матеріально-технічна база (лабораторне забезпечення, бази практичного навчання); інформаційне забезпечення; відгуки здобувачів про якість викладання дисциплін на кафедрах (результати опитувань, анкетування студентів); результати підсумкового контролю знань здобувачів.

Рішення про включення навчальної дисципліни до переліку вибіркового дисциплін приймає Науково-методична рада відповідного факультету не пізніше 10 лютого поточного року. Рішення повинно ґрунтуватись на стратегії розвитку національної економіки, розвитку технологій, що формуються на стику різних предметних галузей, стану справ та визначення майбутніх потреб освітньої та інших галузей економіки; інформації від підприємств, організацій та установ роботодавців щодо їх поточних та перспективних потреб; урахуванні науково-дослідницьких інтересів здобувачів, відгуків випускників Інституту щодо відповідності навчального плану освітньої програми потребам виробничої сфери тощо.

2.2.5. Автори вибіркового дисциплін, до 20 лютого поточного навчального року створюють їх опис на офіційному сайті Інституту у розділі "Якість освіти" – "Вибіркові компоненти освітніх програм".

Остаточний перелік вибіркового навчальних дисциплін виноситься на затвердження Вченою радою Інституту до 1 березня поточного року.

2.3. Здійснення вибору освітніх компонентів здобувачами

2.3.1. Терміни проведення процедури вибору здобувачами освітніх компонентів обумовлені потребою своєчасного планування та організації освітнього процесу (формування контингенту здобувачів у групах і потоках для планування навчального навантаження науково-педагогічних працівників), його методичного і кадрового забезпечення.

Організація вибору дисциплін на наступний курс навчання забезпечується деканатами факультетів на попередньому курсі навчання до 1 квітня у паперовому або електронному варіанті.

2.3.2. Процедура вибору освітніх компонентів включає кілька етапів:

Перший етап – ознайомлення здобувачів із порядком, строками, особливостями запису та формування груп для вивчення вибіркового навчального дисциплін в Інституті, а також із переліком та змістом вибіркового блоку навчального плану. Заходи цього етапу організуються кафедрами та може розпочинатися з перших днів навчання за освітніми програмами.

Другий етап – вибір здобувачами освітніх компонентів. Тривалість етапу не може перевищувати двох тижнів. Вибір компонентів підтверджується власноруч підписаною здобувачем Заяви на ім'я декана факультету або результатами заповнення електронної форми.

Заходи другого етапу організуються факультетами, при цьому може застосовуватися формування заяв з використанням автоматизованих електронних систем.

Третій етап – опрацювання заяв здобувачів факультетами, перевірка контингенту і попереднє формування груп на вивчення дисциплін. За результатами цього етапу здобувачам, вибір яких не може бути задоволений з причин, названих у пункті 2.4.2, повідомляється про відмову (із зазначенням причин) і пропонується зробити вибір із скоригованого переліку. Тривалість етапу не перевищує одного тижня. Розпорядження декана факультету про результати вибору здобувачами вибіркового освітнього компонентів надається до навчально-методичного відділу не пізніше 10 квітня поточного року.

2.4. Організація вивчення обраних освітніх компонентів

2.4.1. Інститут несе відповідальність за якість викладання і належне методичне забезпечення освітніх компонентів, які обрані здобувачами.

2.4.2. Здобувачу може бути відмовлено у реалізації його вибору і запропоновано здійснити новий вибір у наступних випадках:

– якщо кількість здобувачів, які обрали вибіркового компонент з навчального плану, є меншою за встановлені в Інституті норми – 12 (15) осіб, що дорівнює половині академічної групи у 25 (30) осіб. Обмеження, передбачені цим пунктом, не поширюються на випадки, коли певний блок дисциплін обрали всі здобувачі, які навчаються за освітньою програмою, за певною формою навчання;

– якщо кількість здобувачів, які обрали певну дисципліну із є меншою ніж 25 осіб. Навчальні групи для вивчення вибіркового дисциплін, пов'язаних із вивченням іноземної мови, використанням комп'ютерних класів, спеціальних лабораторій тощо, формуються за умови наявності не менше 12-ти здобувачів. Обмеження передбачені цим пунктом, не поширюються на випадки, коли певну дисципліну обрали всі здобувачі, для яких вона передбачена або якщо дисципліна має спеціальну відмітку «дистанційно».

Якщо на вивчення вибіркового навчального дисципліни записалось менше необхідної кількості здобувачів, то така дисципліна вважається не обраною, а здобувачам пропонується обрати зі списку (скорегований список) дисциплін, які обрані іншими здобувачами.

2.4.3. Зміна здобувачем з об'єктивних причин свого вибору після його затвердження можлива лише за письмовим дозволом декана факультету. Не

допускається зміна обраних дисциплін / блоків після початку навчального семестру, в якому вони викладаються.

Заява здобувача на внесення змін до вибіркової складової ІНП подається до початку навчального семестру, в якому передбачено вивчення вибіркової навчальної дисципліни.

Рішення про можливість задоволення заяви здобувача щодо внесення змін до ІНП приймається науково-методичною радою факультету. Внесені зміни не мають порушувати встановлені в Інституті вимоги щодо мінімальної чисельності здобувачів при формуванні груп на вивчення вибірових дисциплін.

2.4.4. Якщо здобувач у встановлені терміни без поважних причин не скористався своїм правом вибору (навчальної дисципліни, блоку), то відповідні позиції його ІНП визначаються за пропозицією випускової кафедри з урахуванням вибору інших здобувачів, які навчаються за цією освітньою програмою і затверджується розпорядженням декана факультету. Відмова здобувача виконувати сформований таким чином індивідуальний навчальний план є грубим порушенням Положення про організацію освітнього процесу у ВП НУБіП України "Ніжинський агротехнічний інститут", внаслідок чого здобувач відраховується з Інституту за невиконання навчального плану

3. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

3.1. Заяви здобувачів з підсумками вільного вибору та розпорядження про формування груп зберігаються упродовж всього терміну навчання здобувача за відповідним освітнім ступенем.

3.2. У випадку поновлення, переведення, допуску до занять після завершення академічної відпуски або зарахування на навчання за освітньою програмою підготовки бакалавра на базі здобутого рівня вищої освіти чи освітньо-професійного ступеня можливе перезарахування вибірових дисциплін за рахунок фактично вивчених дисциплін, які не дублюють зміст обов'язкових на обраній освітній програмі.

Реалізувати право вибору (навчальних дисциплін, блоків) такі здобувачі можуть впродовж двох - трьох тижнів від початку навчального семестру з урахуванням результатів вибору здобувачів, які навчаються за цією освітньою програмою та обмежень що встановлені цим Положенням.

Додаток

Декану факультету _____

ВП НУБіП України "Ніжинський
агротехнічний інститут"

Здобувача вищої освіти ____ курсу,

групи _____ ОС "Бакалавр"

спеціальності _____

Заява

Прошу включити в мій індивідуальний навчальний план на 20__-20__
навчальний рік наступні вибіркові дисципліни за спеціальністю
<http://nati.org.ua/content/vibirkovyi-komponenti-osvitnih-program>):

I семестр 20__-20__ навчального року:

II семестр 20__-20__ навчального року:

_____
(дата)

_____
(підпис)

Декану факультету _____

ВП НУБіП України "Ніжинський
агротехнічний інститут"

Здобувача вищої освіти ___ курсу,

групи _____ ОС "Магістр"

спеціальності _____

Заява

Прошу включити в мій індивідуальний навчальний план на 20__-20__
навчальний рік наступні вибіркові дисципліни (за уподобанням здобувачів) із
загальноінститутського переліку (<http://nati.org.ua/content/zagalnoinstitutskij-spisok-vibirkovih-disciplin>):

I семестр 20__-20__ навчального року:

II семестр 20__-20__ навчального року:

_____
(дата)

_____
(підпис)